

TANDBERG

RT besöker Tandbergs Radiofabrikk

Tandbergs bandspelare — välkända även i Sverige —

har blivit en uppskattad norsk exportartikel.

Thore Rösnes har besökt företagets fabrik i Oslo.

Tandbergs Radiofabrikk i Oslo startades i januari 1933 — mitt under depressionstid. Ungefär fem månader senare upprättades det statliga företaget *Norsk Rikskringkasting*, som övertog samtliga privata radiosändare i Norge. Antalet radiolyssnare i Norge vid denna tid var ca 131 000.

Grundaren av Tandbergs Radiofabrikk, civilingenjör *Vebjørn Tandberg*, var under åren 1931—32 anställd vid Norges Tekniska Høyskole i Trondheim, där han främst var sysselsatt med konstruktion av högtalare. Därefter installerade han högtalaranläggningar i ett par stora biografier i Oslo och tillverkade vid denna tid också högtalare i separata lådor för användning tillsammans med radiomottagare.

Då företaget startades disponerade man en lokal på endast 40 m². Antalet anställda under den första tiden var endast tre — alla tre arbetar f.ö. fortfarande i företaget.

Under de 30 år som gått sedan starten har Tandbergs Radiofabrikk utvecklats till ett efter norska mått stort företag, vars namn blivit känt också ute i världen. F.n. är inom företaget totalt 575 personer sysselsatta, och man disponerar en total golvyta på 16 000 m².

Fig 1 (överst)

Tandbergs Radiofabrikks moderna anläggning på Kjelsås utanför Oslo. I byggnaden t.h. flyttade man in under sommaren 1962.

◀ Fig 2

Den stora monteringshallen vid Tandbergs Radiofabrikk.

Först endast radiotillverkning

Tandbergs första produkt var en liten 3-rörs växelströmsmottagare, »Corona», som tillverkades under åren 1933—34; de därpå följande åren kom »Huldra» och »Sölvsuper».

Under tiden fram till andra världskriget växte företaget i jämn takt och 1939 disponerade man ca 2000 m² golvyta. Under ockupationen 1940—45 — då innehav av radio var förbjudet — kunde ingen försäljning ske. Man löste emellertid problemet på så sätt att man tillverkade för lager och lät intresserade betala på hand, för att de skulle få ut en apparat när det återigen blev tillåtet att ha radio.

Bandspelarna en världsartikel

Åren närmast efter krigsslutet innebar för den norska radioindustrin en högkonjunktur, som höll i sig fram till 1948, då den började mattas av. För att kompensera den minskande radioförsäljningen började man hos Tandbergs att inrikta sig på bandspelare — sådana hade vid denna tid börjat synas på den amerikanska marknaden. Efter drygt fyra års utvecklingsarbete presenterades på sommaren 1952 Tandbergs första bandspelare på marknaden; vid årets slut hade ca 4000 bandspelare sålts. Den första exporten av Tandbergs bandspelare skedde redan 1953 till Sverige och Danmark, sedan följde export till USA, som i dag är den största utländska avnämaren.

Betecknande för Tandbergs bandspelare är den höga driftsäkerheten, vilken bl.a. har sin grund i den minutiösa kontroll bandspelarna får genomgå vid tillverk-

ningen. — Om felfrekvensen överstiger 2 promille nöjer man sig inte med att rätta till felet utan omfattande undersökningar görs också för att spåra felkällan. — Dessutom görs kontinuerligt en laboratoriemässig stickprovskontroll. Den höga driftsäkerheten hos Tandbergs bandspelare och dess utmärkta tekniska data, har gjort att de blivit uppskattade på alla marknader där de introducerats.

Tandbergs har hela tiden hållit sig väl à jour med bandspelaruutvecklingen. I början av 1958 lanserade företaget den första stereobandspelaren på europeiska marknaden och senare under året en 4-spårs stereobandspelare på den amerikanska marknaden. Tidigare fanns endast en sådan bandspelare på världsmarknaden.

Tandbergs tillverkar f.n. årligen ca 20 000 bandspelare, av vilka 60 % går på export. Årsproduktionen av radioapparater liksom av TV-mottagare går även den upp till ca 20 000 men någon export av radio- och TV-apparater förekommer inte. Detta beror främst på att fabrikkens kapacitet för tillfället inte räcker till för mer än hemmamarknaden.

Positiv personalpolitik

Vid Tandbergs Radiofabrikk har alltsedan starten förts en mycket positiv personalpolitik. Redan 1937 infördes 42-timmarsvecka och tre veckors semester för både arbetare och tjänstemän. Samma år infördes även sjuklön, som utgick med 70 % av lönen under 3—6 månader. En helt av företaget bekostad pensionsordning infördes året därpå. 1954 infördes en s.k. »kapitallön» som utgick till anställda med minst 5 års anställning med 1 % per anställnings-

Fig 3

En förutsättning för att produkterna skall hålla en hög och jämn kvalitet är att man under tillverkningens gång gör täta och noggranna kontroller. Här görs slutprovning av en bandspelare.

år och begränsad uppåt till 20 % av årslönen. Året därpå infördes femdagarsvecka under månaderna juni, juli och augusti.

Alla dessa förmåner kostar givetvis företaget en hel del pengar, men det tjänas in genom att de flesta som en gång börjat hos Tandbergs, stannar kvar. På så sätt har man kunnat upparbeta en mycket kunnig stab av arbetare och tjänstemän.

Modern fabrik i stimulerande miljö

Den nuvarande fabriken, som man flyttade in i 1950—51, ligger på Kjelsås strax utanför Oslo. Man har lagt ner mycket arbete på att ge anläggningen en tilltalande inramning. På tomten har man gjort en parkanläggning, där det bl.a. finns en skulptur av en huldra, som ju är ett av de namn som Tandbergs ofta har använt på sina radioapparater. Genom det stora gavelfönstret i monteringshallen, se fig. 2, har man utsikt över sjön Maridalsvannet och den välhekanta Nordmarka.

EEC – inget problem

Tandbergs har aldrig inriktat sig på att konkurrera med mastillverkarna av hemelektronikprodukter utan främst satsat på en publik som sätter högklassig ljudåtergivning i främsta rummet. Man anser därför att en anslutning till EEC endast kommer att vara till fördel för företaget. Troligtvis kommer konkurrensen på hemmamarknaden att hårdna något, speciellt när det gäller radio- och TV-apparater. Men ett slopande av tullen ger inte de utländska tillverkarna någon större möjlighet att dumpa priserna, då det i Norge tillämpas en 10-procentig omsättningskatt och dessutom 15 % stämpelavgift på hemelektronikapparater. En så kraftig pålaga måste ju avsevärt dämpa lusten hos utländska företag att etablera sig i Norge. Även om en EEC-anslutning kommer till stånd kommer nog skatt och stämpelavgift att bestå.

Att de norska tillverkarna väl behärskar hemmamarknaden visar det faktum att 80—90 % av de TV-apparater som nu säljs på den norska marknaden — ca 70 000 pr år — tillverkas inom landet.

Beträffande exportmarknaden hyser man heller inga farhågor. Tandbergs bandspelare har hävdats sig väl i konkurrensen på så hårda marknader som de i USA, Sverige och England.

Tre olika modeller av Tandbergs bandspelare.

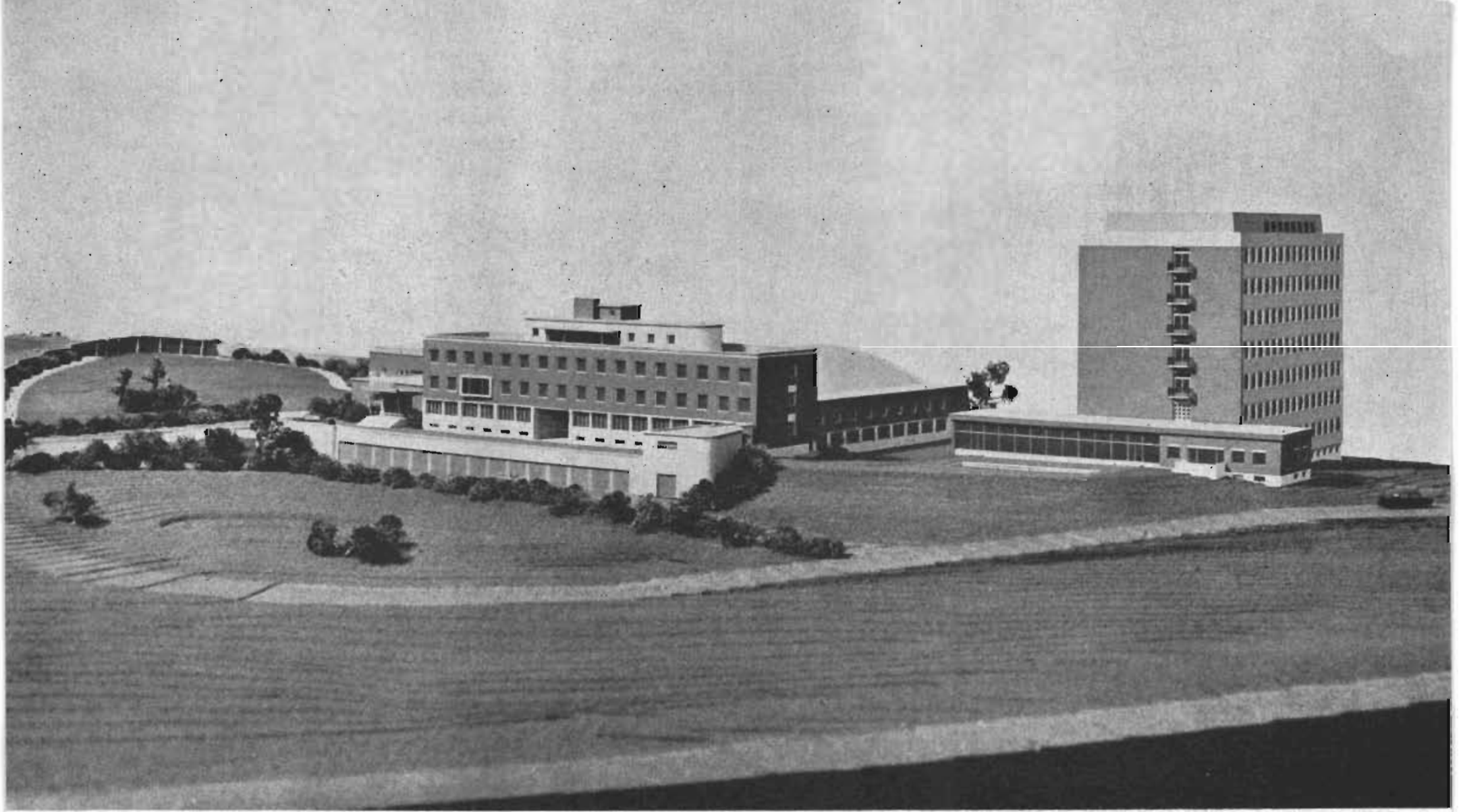
Modell IH från 1953

Modell 3 B från 1959

Modell 6 Stereo från 1961

Loud and Proud

HIFIGOTEBORG.se a

TANDBERG

WANT TO RELAX TO BEAUTIFUL
MUSIC

WELCOME

WE HAVE GOOD HIFI AT YOUR
SERVICE

PLEASE WAIT HERE & A MEMBER
OF OUR TEAM WILL BE WITH
YOU SHORTLY.

Or press finger HERE